De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE.** Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.**
Inzendingen, die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 11 Augustus 1912. No. 1806.

Abonnementsprijs: *franco* aan huis, per drie maanden *f* **1.20,** voor België per jaar *f* **5.30** bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar *f* **6** bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers *f* —.**10.** Abonnementen worden aangenomen door het Bureel te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentiën: van 1 tot 6 regels *f* **1.20,** voor elken regel meer *f* —.**20.** Aanvragen en vermelding van liefdegaven *f* —.**12** per regel.

„Medegezet in den hemel in Christus Jezus".

En heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus.
Efeze 2 : 6.

De Schrift kleedt onze gemeenschapsverhouding tot Christus geheel mystiek in, en, gelijk het dan niet anders kan, bezigt zij voor dit mystieke kleed beelden uit het gewone leven gegrepen. Zoo lezen we, dat Jezus is de Wijnstok en dat wij de ranken zijn, die aan den stam van dien Wijnstok uitschieten; en met niet minder nadruk wordt ons het beeld geteekend van den Herder, die zijn leven stelt voor de schapen. Maar toch is het beeld van het Hoofd en het Lichaam met zijn leden nóg inniger. Een rank kan uit den Wijnstok uitvallen; dan verdort ze; en men werpt ze in het vuur zoodat ze verbrandt. Ook het schaap kan van den herder afdwalen en verloren gaan. Alleen wat lid van het Lichaam is, blijft. Het geestelijk Lichaam van Christus kan verminkt noch geschonden worden. De band tusschen Christus, ons *Hoofd*, en ons zijn *leden* is zoo doordringend, zoo alomvattend, en tijd en omstandigheden beheerschend, dat de apostel aan de geloovigen te Efeze, en in hen aan *alle* waarachtig geloovigen, schrijven kon: „Met Christus heeft God ook ons *opgewekt* en heeft ons *medegezet* in den hemel in Christus Jezus."

Nu kan men dit toepassen op onze gedachten en overleggingen. Is Christus gezeten ter rechterhand Gods, en zijt gij Christus toebehoorende, „zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, en bedenkt niet de dingen, die op de aarde zijn". Dan komt 't neer op wat Paulus aan de geloovigen van Philippi schreef: „Onze wandel is in de hemelen", en op wat hij aan die van Colosse op het hart drukt: „Wandelt alzoo in hem", d.i. in Christus. Er is dan mee bedoeld, dat we ons hart van de dingen deser wereld zullen aftrekken; dat Christus, die ons kocht met zijn bloed, het hoogste voorwerp van ons zinnen en peinzen zal wezen; en dat hierdoor onze gedachte meer bij Jezus daarboven, dan hier op aarde bij ons wereldsch leven zal zijn. En ook dit ligt er zeer zeker in, al leerde de ervaring hoe een te eenzijdig hierop nadruk leggen, er meer dan één toe verleidde om zijn beroep te verwaarloozen en zich in ijdele gedachtebespiegelingen te verliezen. Iets wat natuurlijk nooit mag. Wie 't meest zijn wandel in Jezus in den hemel heeft, zal juist ook in zijn aardsch beroep het wakkerst wezen. Hoe dichter bij Jezus ons hart verkeert, des te ernstiger ligt plicht en roeping ons op het hart gebonden. Maar mits dit steeds meer in ons leven vervuld worde, is het op zichzelf volkomen juist, dat wie den vrede door het bloed des Kruises weet ontvangen te hebben, in geen andere wereld van gedachten zal kunnen verkeeren dan waarvan Jezus het middenpunt is.

Alleen maar, hiermee komt het „mede met Christus in den hemel gezet zijn", nog niet tot zijn recht. Met Jezus in onze gedachten vervuld zijn, is iets *actiefs*, iets van onzen kant, iets dat van ons uit gaat, iets dat wij doen; en „*medegezet* zijn in den hemel in Christus" is iets *passiefs*, dat door God aan ons gedaan is. En juist daarom schuilt ook hierin weer het mystieke, iets dat alleen vergelijking met het bekende ons kan ophelderen.

Neem, om een voorbeeld te kiezen, ons Koninklijk Huis. Toen in 1813 de toenmalige Prins van Oranje als eerste Koning op den Troon werd gezet, lag hierin opgesloten, dat ook zijn zoon en kleinzoon en achterkleindochter de Kroon zouden dragen. In en met onzen eersten Koning werden ook deze, als ware 't, mede op den troon gezet. Ze waren er nog wel niet. Ze werden nog niet gezien. Maar in kiem waren ze in den stamhouder van het geslacht aanwezig, en met zijn kroning werden ook zij naar erfelijk beginsel mede op den troon gezet dien ze eerst later beklimmen zouden.

En zoo nu is 't ook hier. De geloovigen die nog niet geboren zijn of nog op aarde leven, zitten natuurlijk in effectieven zin nog niet in den hemel, maar ze doen het wel in kiem en naar beginselrecht. In Jezus' zitten aan Gods rechterhand zit hun zitten in, en straks te zijner tijd komt 't er zichtbaar uit voort. Altijd weer evenals de halm die nog niet gezien wordt, maar die toch reeds in de graankorrel inzit, en die, als de graankorrel maar aan de opgeploegde voren wordt toevertrouwd, er te zijner tijd zal uitschieten. Vooral het in de Egyptische sarcophaag gevonden graan spreekt hier zoo sterk en daarom kan er niet genoeg op gewezen worden. Dat graan heeft duizenden van jaren in die sarcophaag gelegen. Nu eerst is het er uitgenomen en gezaaid, en thans heeft het mudvol het heerlijkst graan uitgeleverd. En dit nu pas uitgekomen graan heeft in die sarcophaag al die eeuwen gescholen. Het school in die enkele korrels die er in waren weggelegd.

Daar nu ons leven in Christus verborgen is, en eerst later uit Christus zal opbloeien, is wat eerst later zal uitkomen, toch nu reeds met Christus, in kiem en in beginsel, in de hemelen gezet. Toen Christus ten hemel opvoer, voer zijn volk in hem op. Vandaar het mede opgewekt en het mede gezet zijn met Christus bij onzen God.

En ook dit nu vindt weer in het beeld van het *hoofd* en het *lichaam* zijn bevestiging. Het ging alles met Jezus in den dood onder, als met een drenkeling in den stroom. Toen hij den geest gaf op Golgotha, zonk hij in dien stroom onder en scheen aan den dood de triomf te blijven. Gebeurt het nu, dat het een drenkeling, in den stroom verzonken, gelukte weer naar boven te komen, dan is hij gered, zoo *het hoofd* maar weer boven water is, ook al bleef het lichaam er nog in gedompeld. Zien dan wie er om staan, dat het hoofd van den drenkeling weer boven de wateren uitsteekt, dan vraagt niemand, waar nu het lichaam blijft. Als het hoofd gered is, wordt het lichaam vanzelf gered, omdat het lichaam het hoofd volgt. Die redding nu was hier, dat de Christus, ons Hoofd, na op Golgotha in den dood te zijn ondergegaan, uit den dood verrees, en toen opvoer, en zoo aan de rechterhand des Vaders werd gezet. En omdat het nu alzoo ons *Hoofd* wedervoer, volgt ook hier het *lichaam* het Hoofd, en het is op dien grond en in dien zin, dat de apostel zegt: Gij zijt mede opgewekt, en als bij Christus hoorende, mede gezet met Christus in de hemelen.

Zoo voelt ge wat de Schrift hiermee wil.

Wij neigen tot een oppervlakkig met Christus gemeenschap hebben. Een gemeenschap schier geheel uitwendig in en door wat wij doen, denken en beoogen, en juist op die wijs verslappen we den geestelijken band die ons aan Jezus bindt. En dit nu mag niet. De gemeenschap gaat niet van ons, maar van Jezus uit. We waren aan hem verbonden eer we 't wisten. We blijven aan hem verbonden door geledingen en inwerkingen, zooals in ons vleeschelijk lichaam onze arm of onze voet door peezen en geledingen met ons hoofd gemeenschap heeft. Die van Christus uitgaande gemeenschap nu zult gij niet vervangen door het aanleggen van uitwendige banden. Het moet in uw gemeenschap met Jezus alles innig, warm, van binnen uitbottend en heel uw leven bezielend zijn.

Door het geloof moet ge elken hinder van scheiding te boven komen, en nu reeds u voelen *als „met Christus in den hemel gezet"*.

DR. A. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen: door Ds. G. Elshove te Rotterdam van N. N. *f* 1.

Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Ds. J. H. HOUTZAGERS.
Kootwijk. *Voorzitter.*

Vereenigingsleven.

WAT DE ZENDING DOET.
XIII.

„De zuivere en onbevlekte godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en weduwen te bezoeken in hunne verdrukking en zich zelve onbesmet te bewaren van de wereld. De weezenzorg" — aldus zegt de bekende Joh. van der Steur te Magelang onder beroep op het geciteerde bijbelwoord — „behoort naar recht en orde van de kerk uittegaan. Helaas, wat is de kerk hier in Indië? De kerk hier kan niet doen wat hare heilige taak moest zijn".

In December 1910 vroeg de Weeskamer den heer Van der Steur een opgave van al de kinderen, welke geweest waren en nog waren in het gesticht, dat hij te Magelang grondde om daarin de taak te vervullen, welke naar zijn inzien de taak der kerk was. En toen de heer Van der Steur aan de gegeven opdracht voldeed, bleek, dat in het *Opvoedingsgesticht „Oranje-Nassau"*, uitgaande van de „Vereeniging van Christelijk leven en onderling hulpbetoon", sedert de oprichting waren opgenomen 1089 kinderen, en dat er van die 1039 op dat oogenblik nog 500 aanwezig waren.

Van die 500, welke 31 December 1910 in het gesticht waren, waren er 309 opgenomen ten gevolge van overlijden der ouders; 116 omdat ze door de vaders of moeders verlaten waren; 8 wijl de vaders of moeders in de gevangenis zaten; 4 tengevolge van krankzinnigheid van vader of moeder; 54 omdat de ouders, schoon nog levend, blind of verlamd, ziek of idioot, of verarmd waren; terwijl er 7 krachtens vonnis werden opgenomen en 2 werden gevonden.

Bij die 500 waren er 473, welke als Europeanen bekend waren en in het bezit waren van geboorte- of erkenningsakte, terwijl van 27, Amboneesche of Afrikaansche kinderen of vondelingen, de nationaliteit niet met zekerheid was vast te stellen; die 27 werden als Amboneezen ingeschreven.

Zoo heet het in het laatste jaarverslag, maar d.d. 16 April ll. schrijft de heer van der Steur ons nader: „De eerste kinderen nam ik op in April 1893, dus nu 19 jaar geleden. Sedert dien hebben wij opgenomen 1119 kinderen en afgevoerd als aan de maatschappij teruggegeven 592. Heden hebben wij de zorg voor 522 verpleegden".

En dan schrijft hij verder: „Ik heb nog het Militair Tehuis, en verder nog een hulpfonds voor gepensioneerde militairen, zijnde ziekenfonds, begrafenisfonds, hulpbank en spaarbank. Per week expedieeren wij 1500 Christelijke bladen aan het leger en aan de vloot, naar de zeemanshuizen, waar men onze taal spreekt, zingt en God aanroept, naar alle zeemanshuizen, waar Nederlandsche zeelieden komen.

De arbeid van „papa" van der Steur, die allerwegen zoo gunstig staat aangeschreven en o.a. van ons vorstelijk huis steeds sympathie mocht ondervinden, verdient dat ten volle. Moge die arbeid, uit liefde tot den Heere Jezus ondernomen en voortgezet, ook verder rijk gezegend worden.

Naast de inrichting van den heer Van der Steur willen we noemen de *Witte-Kruis-Kolonie* te Salatiga, die het waarlijk ook wel verdient, dat er een woord aan wordt gewijd. Het doel der kolonie is, voedsel en onderdak te verschaffen aan arme inlanders, die in nood verkeeren. Hiermee gaat gepaard de geestelijke opheffing der verwaarloosden uit de inlandsche maatschappij. Het hoofddoel is echter, te zoeken naar het heil der menschen door hun te vertellen van Jezus, die machtig is, allen, rijk of arm, Europeaan of inlander, te redden van de zonde, welke de oorzaak is van aller ellende hier op aarde.

Gedurende het jaar 1911 werden 124 nieuwelingen in de kolonie opgenomen. Daarvan gingen er 51 weder heen, terwijl bovendien 37 anderen de kolonie verlieten. Veel had men met ziekte te kampen, doch slechts 7 sterfgevallen kwamen voor, die alle ouden of zwakken en verwaarloosden betroffen.

Elken Woensdag werden er aan arme desamenschen en bedelaars van 30 tot 80 malen eten verschaft en eenige centen uitgereikt. Minstens 7000 maal werden geneesmiddelen verstrekt, dank zij de beschikbaarstelling daarvan door het Gouvernement. Aan niet minder dan 8000 zielen werd in bijeenkomsten en bij huisbezoek de blijde boodschap verkondigd. De bij de kolonie behoorende school werd geregeld door plm. 60 leerlingen bezocht.

Van Salatiga uit wordt ook veel gedaan voor de emigratie van Javanen naar Midden-Celebes. De plm. 120 kolonisten van de kolonie te Kalawara Napoeti in het Paloedal zijn Javanen, die bijna alle eerst in de Witte-Kruis-Kolonie te Salatiga zijn geweest en van daar zijn uitgezonden. Men meende eerst, dat de evangelisatie in het Paloedal het best zou kunnen geschieden door de oprichting van scholen, aan welke de volwassen jongens van Salatiga zouden kunnen werken; maar het bleek, dat die jongens nog te veel nieuwelingen waren in de streek.

Daarom heeft men br. Zuppinger van de kolonie naar Midden-Celebes gezonden. Deze werkt daar nu in het Paloedal en te Koelawie, met br. Samson. Naar die beiden thans oordeelen kunnen, is er daar in Midden-Celebes een geopende deur voor het Woord Gods, vooral in Bora en Siga. Mevrouw van Emmerik-Cleverly, de directrice van de kolonie te Salatiga (haar man is zeer lijdende) schrijft ons dan ook d.d. 11 April j.l.: „God geve, dat er zendelingen mogen worden uitgezonden om den armen heidenen in Midden-Celebes tot Christus te brengen, voordat zij gevangen raken in de netten van den Islam".

Officieele Berichten.

Dr. G. Ch. Aalders en Dr. J. C. de Moor, door de Generale Synode benoemd tot hoogleeraren aan de Theologische school, hebben beiden voor deze benoeming bedankt.

A. DE GRUS, *Syn. scr.*

De Lemmer, 5 Aug. 1912.

Agendum voor de Prov. Diaconale Conferentie der Geref. kerken in Zuid-Holland, D.V. te houden te Rotterdam, in de groote bovenzaal van het kerkeraadsgebouw, Ammanstraat 232, op Woensdag 25 Sept. 1912, des voormiddags te 10 ure.

a. Opening der vergadering te 10 ure precies.
b. Voorlezing der presentielijst.
c. Lezing der notulen van de vorige conferentie.
d. Mededeelingen.
e. Bepaling van tijd en plaats der volgende conferentie.
f. Behandeling van de navolgende vragen:
1. „De conferentie spreke de wenschelijkheid uit om te komen tot het oprichten eener provinciale kas, ter ondersteuning van die diaconieën, die zelve ontoereikend zijn in het verpleegen van doofstommen, blinden, idioten en andere ongelukkigen, en benoeme daartoe eene commissie". (Dordrecht.)
2. „De moeilijkheden, die de vestiging van ondersteuning behoevende leden van elders overgekomen, oplevert voor diaconieën hunner nieuwe woonplaats".
(Naar aanleiding van een vraag van Alblasserdam).
In te leiden door Br. J. A. Grootveld, Rotterdam.
Pauze van 12—1 ure.
g. Verkiezing van comité-leden.
h. Behandeling van de navolgende vragen:
3. „Over wie moet zich de diaconale hulpverleening uitstrekken".
(Naar aanleiding van een vraag van Scheveningen A).
In te leiden door den voorzitter.
4. „Wijze van uitreiking bij onderstand.
I. Hoe geschiedt ten uwent de uitreiking bij onderstand?
II. Welke ervaringen hebt u dienaangaande opgedaan?
III. Wat is uw oordeel over de beste wijze van uitreiking?
In te leiden door Br. M. van Steenbergen, Den Haag.
(Verzoeke vooral vooraf bespreking in uwe gewone diaconale vergadering).
Sluiting te 5 ure.

Verslag der classicale vergadering, te Zwolle gehouden op 1 Aug. 1912.

Moderamen: S. Dwarshuis, praeses; J. Douma, scriba; J. J. Westerbeek van Eerten, assessor.

Na 't zingen van den Morgenzang wordt de vergadering met gebed geopend. Psalm 46 wordt gelezen. Ds. J. Bos en br. Mellink zien de credentiebrieven na.

Alle kerken zijn tegenwoordig. Aan drie diakenen wordt keurstem verleend.

De notulen der vorige vergadering worden gearresteerd.

De heer S. P. Dee, cand. aan de Theol. School, wordt praeparatoir geëxamineerd, na een gedeelte van een predikatie gehouden te hebben over Zacharia 3 : 1—5, door Ds. Gispen exegese O. T., door Ds. Veder exegese N. T. en door Ds. Westerbeek van Eerte Dogmatiek.

Met algemeene stemmen wordt hij beroepbaar verklaard na 't afleggen van de bekende belofte.

Het verslag der Particuliere Synode te Deventer gehouden wordt, als bekend, niet voorgelezen. Een enkele kerk had niet alle collecten gehouden.

Ds. Gispen rapporteert over de moeilijkheden, die te Kamperveen bestonden, die nu geheel zijn uit den weg geruimd.

Ds. Dwarshuis doet rapport over de kerkvisitatie te Ambt-Vollenhove A en B, Stad-Vollenhove, Genemuiden en Zwartsluis, door hem met Dr. Hania gehouden.

De Zendingsdeputaat doet mededeelingen over Soemba. Ds. Krijger was ongesteld geweest en is weer genezen. Ds. Wielenga ging reeds scheep en wordt in September in 't vaderland verwacht.

Aan de kerk van Oldemarkt wordt toegestaan uit de kas voor hulpbehoevende kerken de som van *f* 170 ingeval zij een predikant heeft.

Het ondersoek art. 41 K.O. wordt ingesteld.

De lijst der vacaturebeurten wordt voorgelezen.

Tot consulent voor Oldemarkt wordt benoemd Dr. Hania en voor Staphorst Ds. van Mechelen.

Tot deputaat voor kerkvisitatie in plaats van Ds. Dwarshuis wordt voor dit jaar benoemd zijn secundus Ds. Gispen.

Tot deputaat voor de Zending wordt benoemd Ds. G. Wielenga.

Een kort woord van hartelijk afscheid wordt door Ds. S. Dwarshuis, die naar Boornbergum vertrekt, gesproken. Ds. Westerbeek van Eerten spreekt hem hartelijk toe, hem dankende voor wat hij deze 18 jaren voor ons is geweest en hem des Heeren zegen toebiddende. Hem wordt toegezongen Psalm 121 : 4.

Roepende kerk voor de c. k. vergadering zal zijn Zwolle. Het moderamen alsdan zal zijn: Dr. Hania praeses, Ds. Westerbeek van Eerten assessor en scriba Ds. G. Wisse.

De voorzitter sluit de vergadering en de assessor doet het dankgebed.

Op last der Classe:
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN,
h. t. Assessor.

Buitenland.

Engeland. Scheiding van Kerk en Staat voor Wales voorgesteld.

Dezer dagen stelde de Engelsche regeering aan het Lagerhuis voor, om in het vorstendom Wales de staatskerk op te heffen, of liever de Anglicaansche kerk los te maken van den band die haar aan den staat bindt. In de twee voorname bepalingen die het geheele wetsvoorstel beheerschen, bestaat volkomen overeenstemming met de Fransche wet op scheiding van kerk en staat, en wel: 1e. de Kerk wordt van een nationaal instituut eene private organisatie en 2o. de stichtingen, die aan de Kerk als nationale organisatie te beurt vielen, blijven aan de natie. De nieuwe Engelsche wet verlangt daarbij, dat 10 Juli de vier diocesen van de Anglicaansche kerk van Wales zullen ophouden deel uit te maken van het aartsbisdom van Canterbury. De Anglicaansche kerk van Wales behoudt al hare kerken, kapellen, gebouwen, predikantswoningen enz. Al hetgeen aan die Kerk na 1662 geschonken werd, blijft evenzeer het eigendom der Anglicaansche Kerk. In Engeland is men ten deele tegen deze wet gekant, omdat de positie der Anglicaansche kerk er door verzwakt wordt; in Wales, waar de bevolking in haar overgroote meerderheid tot de dissenters behoort, is de publieke opinie er sterk voor.

Gemengd Nieuws.

Modern verkeer te Jeruzalem. Jeruzalem, de door drie godsdiensten: de Christenen, de Joden en de Mohamedanen als heilig vereerde stad, door de tegenwoordige Oosterlingen el Kods, d.i. de heilige, genoemd, zal spoedig zijn eigen streetcardienst krijgen. Reeds is aan een Fransche firma concessie verleend, die met het aanleggen der lijnen nog in den loop van den zomer beginnen wil. Een Engelsche firma heeft een verzoekschrift ingediend aangaande electrische verlichting der stad, en een Duitsch syndicaat wil de stad van water voorzien door het oprichten van groote reservoirs aan bronnen die ongeveer 16 mijlen van de stad verwijderd liggen. Ook aan het plaveien der stad en de rioleering denkt het stadsbestuur. Moderne bluschapparaten zullen aangeschaft en ook telephoonlijnen aangelegd worden. De politie is onlangs van rijwielen voorzien. Uit Amerika heeft men een moderne door een motor in beweging gebrachte machine om de straten te wasschen, laten komen.

Een eigenaardig verschijnsel in de Anglicaansche kerk van Engeland is het feit, dat een predikant tooneelstukken geschreven heeft en dat ambtgenooten die opvoerden. De schrijver is W. T. Saward en tot onderwerp van zijn tooneelstukken nam hij voorvallen uit de geschiedenis der kerk. Het is bekend, dat de kerk op de Britsche eilanden in den eersten tijd onafhankelijk van Rome was, namelijk de kerken in Ierland en Schotland, en dat vandaar uit de pogingen zijn gedaan om het Christendom op het vasteland van Europa over te brengen. In het zuidelijk deel van het Britsche rijk werd het pausdom later ingevoerd door den missionaris Augustinus, die niet met den kerkvader Augustinus te verwarren is. De heer Saward behandelt in zijn eerste tooneelstuk deze »planting der kerk«.

Een ander drama heeft dezelfde auteur gedicht, waarbij tot onderwerp de belegering van het klooster Glastonburg genomen is. Volgens de traditie zou dit klooster door Dionysius Areopagita gesticht zijn; de legende weet er bij te voegen, dat de heilige Dionysius zijn staf, gesneden uit een doornstruik, daar in de aarde gestoken heeft. De dorre stok zou daar wortel geschoten hebben; men toont daar nog een zeer oude doornstruik.

Dit in den reuk van heiligheid staande klooster werd in den tijd der reformatie belegerd, en van die belegering maakte de predikant Saward een treurspel. Bij de opvoering van dit komediestuk te Bedford speelde de schrijver zelf de hoofdrol. Geen beroepstooneelspelers, maar predikanten, officieren en dames vervulden de andere rollen. De Romaniseerende richting in de Episcopaalsche kerk gebruikt dus ook het tooneel als propagandamiddel, denkelijk om haar afkeer van het puritanisme te toonen.

De Amerikaansche predikant Russell, een voorstander van de leer van het duizendjarige rijk, heeft steeds volgehouden dat in 1914 de koninkrijken der wereld zullen vernietigd worden door den triumf van het koninkrijk Gods. Het gebed der kerk »Uw koninkrijk kome« zou dan verhoord zijn en de aarde vervuld zijn met de heerlijkheid des Heeren.

Maar 1914 is niet ver meer en uit den loop der gebeurtenissen in deze dagen wordt het hem waarschijnlijk duidelijk, dat de Heere zich niet schikt naar zijn voorspellingen. Dit is zeker, dat Russell aanstalten maakt om zijn vroeger ingenomen standpunt te verlaten. Een reporter van de *New-York Sun* vroeg hem: »Waarom zegt ge dat het einde der wereld in 1914 zal komen?« Russell antwoordde: »Het is eigenlijk 1915. Ik volg de joodsche tijdrekening, volgens welke October het begin is van een nieuw jaar. Ik geloof dat er na October 1914 over de geheele wereld anarchie zal heerschen. Natuurlijk is het mogelijk, dat het einde niet in 1915 komt. Het kan wel 1916 worden of zelfs een paar jaren later nog. Maar zoo goed als ik het kan uitrekenen, zal 1915 het jaar van de bestraffing der goddeloozen door den Heere zijn«.

Men ziet, de heer Russell is aan het terug krabbelen. Het is te hopen dat de oogen van zijn volgers daardoor geopend zullen worden. Want waarlijk, het vasthouden aan de leer van het duizendjarige rijk is niet de eenige dwaling waarin deze prediker verstrikt is.

In Parijs en Genève werd de 200ste geboortedag van Jean Jacques Rousseau feestelijk herdacht. De Fransche academie hield daarvoor eene vergadering in de groote zaal van de Sorbonne onder voorsitterschap van Richepin. Den 30sten Juni werd met groote plechtigheid in het Pantheon de gedenksteen voor Rousseau onthuld. In de Gereformeerde kerk is den 26sten Juni Rousseau in de Oratoirekerk door den hoogleeraar Vienof herdacht. Deze spreker beweerde, dat met Rousseau in Oct. 1749 een inwendige ommekeer plaats had, waardoor hij als een verlorene zoon tot het vaderhuis is wedergekeerd. Als men weet dat Rousseau de geestelijke vader van de Revolutie door het schrijven van zijn »Contrat Sociale« en andere werken is, en dat hij wel geleerd heeft dat de mensch moest wederkeeren tot de natuur, maar niet dat hij zich tot God heeft te wenden, dan is het zeer bevreemdend, dat een Parijsch hoogleeraar hem voorstelt als de verloren zoon, die van zijn wegen is teruggekomen.

WINCKEL.